

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про позашкільну освіту

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, № 46, ст.393)

{Додатково див. Закон

[№ 2120-III від 07.12.2000](#), ВВР, 2001, № 2-3, ст.10}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

[№ 2905-III від 20.12.2001](#), ВВР, 2002, № 12-13, ст.92

[№ 380-IV від 26.12.2002](#), ВВР, 2003, № 10-11, ст.86

[№ 860-IV від 22.05.2003](#), ВВР, 2003, № 37, ст.300

[№ 1344-IV від 27.11.2003](#), ВВР, 2004, № 17-18, ст.250

[№ 2626-IV від 02.06.2005](#), ВВР, 2005, № 28, ст.372

[№ 876-V від 05.04.2007](#), ВВР, 2007, № 27, ст.363

[№ 2555-VI від 23.09.2010](#), ВВР, 2011, № 6, ст.41

Кодексом

[№ 2755-VI від 02.12.2010](#), ВВР, 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112

Законами

[№ 5029-VI від 03.07.2012](#), ВВР, 2013, № 23, ст.218

[№ 5460-VI від 16.10.2012](#), ВВР, 2014, № 2-3, ст.41

[№ 76-VIII від 28.12.2014](#), ВВР, 2015, № 6, ст.40

[№ 453-VIII від 19.05.2015](#), ВВР, 2015, № 30, ст.277

[№ 498-VIII від 02.06.2015](#), ВВР, 2015, № 31, ст.294

[№ 2145-VIII від 05.09.2017](#)}

{Установити, що у 2016 році норми і положення [абзацу першого частини другої, абзаців другого, четвертого частини третьої статті 18, абзацу третього частини четвертої статті 21, частини першої статті 22](#) цього Закону застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевих бюджетів та бюджету Фонду соціального страхування України згідно із Законом [№ 928-VIII від 25.12.2015](#)}

{У тексті Закону слова "Міністерство економіки України" в усіх відмінках замінено словами "центральный орган виконавчої влади з питань економічної політики" у відповідному відмінку згідно із Законом [№ 860-IV від 22.05.2003](#)}

{У тексті Закону слова "спеціально уповноважений орган виконавчої влади в галузі освіти" в усіх відмінках замінено словами "центральный орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти" у відповідному відмінку згідно із Законом [№ 5460-VI від 16.10.2012](#)}

{У тексті Закону:

слова "позашкільний навчальний заклад" в усіх відмінках і числах замінено словами "заклад позашкільної освіти" у відповідному відмінку і числі;

слова "навчальні заклади" в усіх відмінках замінено словами "заклади освіти" у відповідному відмінку;

слова "навчально-виховний процес" в усіх відмінках замінено словами "освітній процес" у відповідному відмінку;

слова "загальноосвітній навчальний заклад" в усіх відмінках і числах замінено словами "заклад загальної середньої освіти" у відповідному відмінку і числі;

слова і цифри "професійно-технічні та вищі навчальні заклади I-II рівнів акредитації" в усіх відмінках замінено словами "заклади професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої" у відповідному відмінку;

слова "початковий спеціалізований мистецький навчальний заклад (школа естетичного виховання)" в усіх відмінках і числах замінено словами "мистецька школа" у відповідному відмінку і числі;

слова "у позаурочний та позанавчальний час" виключено

згідно із Законом [№ 2145-VIII від 05.09.2017](#) }

Цей Закон відповідно до [Конституції України](#) визначає державну політику у сфері позашкільної освіти, її правові, соціально-економічні, а також організаційні, освітні та виховні засади.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

Для цілей цього Закону вживаються такі терміни:

система позашкільної освіти - освітня підсистема, що включає державні, комунальні, приватні заклади позашкільної освіти; інші заклади освіти як центри позашкільної освіти (зклади загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування, типів і форм власності, в тому числі школи соціальної реабілітації, міжшкільні навчально-виробничі комбінати, заклади професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої); гуртки, секції, клуби, культурно-освітні, спортивно-оздоровчі, науково-пошукові об'єднання на базі закладів загальної середньої освіти, навчально-виробничих комбінатів, закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої; клуби та об'єднання за місцем проживання незалежно від підпорядкування, типів і форм власності; культурно-освітні, фізкультурно-оздоровчі, спортивні та інші заклади освіти, установи; фонди, асоціації, діяльність яких пов'язана із функціонуванням позашкільної освіти; відповідні органи управління позашкільною освітою і науково-методичні установи; інші суб'єкти освітньої діяльності, що надають освітні послуги у системі позашкільної освіти;

{Абзац другий статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2145-VIII від 05.09.2017](#) }

позашкільна освіта - сукупність знань, умінь та навичок, що здобувають вихованці, учні і слухачі в закладах позашкільної освіти, інших суб'єктах освітньої діяльності за програмами позашкільної освіти;

{Абзац третій статті 1 в редакції Закону [№ 2145-VIII від 05.09.2017](#) }

заклад позашкільної освіти - складова системи позашкільної освіти, яка надає знання, формуючи вміння та навички за інтересами, забезпечує потреби особистості у творчій самореалізації та інтелектуальний, духовний і фізичний розвиток, підготовку до активної професійної та громадської діяльності, створює умови для соціального захисту та організації змістовного дозвілля відповідно до здібностей, обдарувань та стану здоров'я вихованців, учнів і слухачів;

заклад спеціалізованої позашкільної освіти - заклад позашкільної освіти, що надає спеціалізовану освіту мистецького, спортивного, військового або наукового спрямування;

{Статтю 1 доповнено новим абзацом згідно із Законом [№ 2145-VIII від 05.09.2017](#) }

мистецька школа - заклад спеціалізованої мистецької освіти: музична, художня, хореографічна, хорова, школа мистецтв тощо, який надає початкову мистецьку освіту;

{Статтю 1 доповнено новим абзацом згідно із Законом [№ 2145-VIII від 05.09.2017](#) }

філії закладу позашкільної освіти - структурно відокремлені підрозділи закладу позашкільної освіти, що знаходяться поза межами розташування основного закладу позашкільної освіти і виконують таку ж освітню діяльність, як основний заклад позашкільної освіти в цілому або за окремими її напрямками;

педагогічне навантаження педагогічних працівників закладів позашкільної освіти - час, призначений для здійснення освітнього процесу педагогічними працівниками закладу позашкільної освіти;

освітня діяльність закладу позашкільної освіти - процес надання знань, формування вмінь і навичок з різних напрямів позашкільної освіти, розвитку інтелектуальних і творчих здібностей, фізичних якостей відповідно до задатків та запитів особи;

вихованці - особи, які відвідують гуртки, клуби, творчі об'єднання, секції закладу позашкільної освіти за інтересами, здібностями та нахилами, отримують допрофесійну підготовку;

учні - особи, які відвідують класи та інші творчі об'єднання закладу позашкільної освіти, навчально-виховна робота в яких організована у формі класно-урочної або іншої системи;

слухачі - особи, які проводять дослідницьку, пошукову та експериментальну роботу з різних проблем науки, техніки, мистецтва.

Стаття 2. Законодавство України про позашкільну освіту

Законодавство України про позашкільну освіту базується на [Конституції України](#) і складається із [Закону України "Про освіту"](#), цього Закону, міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, інших нормативно-правових актів.

Стаття 3. Завдання Закону України "Про позашкільну освіту"

Завданнями цього Закону є:

забезпечення прав громадян на здобуття позашкільної освіти;

визначення основних засад державної політики щодо позашкільної освіти;

створення нормативно-правової бази для подальшого розвитку позашкільної освіти;

встановлення правових засад діяльності закладів позашкільної освіти;

визначення основних напрямів, змісту і форм освітнього процесу в закладах позашкільної освіти;

визначення прав та обов'язків учасників освітнього процесу, встановлення відповідальності за порушення законодавства про позашкільну освіту;

створення умов для благодійної діяльності юридичних і фізичних осіб з метою розвитку позашкільної освіти;

регулювання відносин між органами державної влади і закладами освіти, установами та організаціями, які визначають зміст, форми і методи позашкільної освіти вихованців, учнів і слухачів;

створення умов для соціального захисту педагогічних працівників, вихованців, учнів і слухачів закладів позашкільної освіти.

Стаття 4. Позашкільна освіта

Позашкільна освіта є складовою системи безперервної освіти, визначеної [Конституцією України](#), [Законом України "Про освіту"](#), цим Законом, і спрямована на розвиток здібностей та обдарувань вихованців, учнів і слухачів, задоволення їх інтересів, духовних запитів і потреб у професійному визначенні.

У системі позашкільної освіти можуть здобуватися часткові кваліфікації нульового - третього рівнів [Національної рамки кваліфікацій](#).

{Статтю 4 доповнено частиною другою згідно із Законом [№ 2145-VIII від 05.09.2017](#)}

Стаття 5. Структура позашкільної освіти

Структуру позашкільної освіти становлять:

заклади позашкільної освіти;

інші заклади освіти як центри позашкільної освіти, до числа яких належать: заклади загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування, типів і форм власності, в тому числі школи соціальної реабілітації, міжшкільні навчально-виробничі комбінати, заклади професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої;

гуртки, секції, клуби, культурно-освітні, спортивно-оздоровчі, науково-пошукові об'єднання на базі закладів загальної середньої освіти, міжшкільних навчально-виробничих комбінатів, закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої;

клуби та об'єднання за місцем проживання незалежно від підпорядкування, типів і форм власності;

культурно-освітні, фізкультурно-оздоровчі, спортивні та інші заклади освіти, установи;

фонди, асоціації, діяльність яких пов'язана із функціонуванням позашкільної освіти.

Стаття 6. Здобуття позашкільної освіти

1. Вихованці, учні і слухачі мають право на здобуття позашкільної освіти відповідно до їх здібностей, обдарувань, уподобань та інтересів.

2. Позашкільна освіта здобувається громадянами у закладах позашкільної освіти та інших закладах освіти як центрах позашкільної освіти незалежно від підпорядкування, типів і форм власності, в тому числі в школах соціальної реабілітації, міжшкільних навчально-виробничих комбінатах, закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої.

Позашкільна освіта може здобуватися одночасно із здобуттям дошкільної, повної загальної середньої та професійної освіти. Компетентності, здобуті за програмами позашкільної освіти, можуть враховуватися та визнаватися на відповідному рівні освіти.

{Частина другу статті 6 доповнено новим абзацом згідно із Законом [№ 2145-VIII від 05.09.2017](#)}

Здобуття позашкільної освіти ґрунтується на принципі добровільності вибору типів закладів та видів діяльності, а також здійснюється за участю батьків або осіб, які їх замінюють, трудових колективів, громадських об'єднань, товариств, фондів.

{Абзац третьої частини другої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2145-VIII від 05.09.2017](#)}

3. Іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, здобувають позашкільну освіту у порядку, встановленому для громадян України.

Стаття 7. Мова навчання і виховання у позашкільній освіті

Мова навчання і виховання у позашкільній освіті визначається [статтею 20](#) Закону України "Про засади державної мовної політики".

{Стаття 7 в редакції Закону [№ 5029-VI від 03.07.2012](#)}

Стаття 8. Основні завдання позашкільної освіти

Основними завданнями позашкільної освіти є:

виховання громадянина України;

вільний розвиток особистості та формування її соціально-громадського досвіду;

виховання у вихованців, учнів і слухачів поваги до [Конституції України](#), прав і свобод людини та громадянина, почуття власної гідності, відповідальності перед законом за свої дії;

виховання у вихованців, учнів і слухачів патріотизму, любові до України, поваги до народних звичаїв, традицій, національних цінностей Українського народу, а також інших націй і народів;

виховання у вихованців, учнів і слухачів шанобливого ставлення до родини та людей похилого віку;

створення умов для творчого, інтелектуального, духовного і фізичного розвитку вихованців, учнів і слухачів;

здобуття учнями, вихованцями, слухачами первинних професійних навичок і вмінь, необхідних для їхньої соціалізації, подальшої самореалізації та/або професійної діяльності;

{Статтю 8 доповнено новим абзацом згідно із Законом [№ 2145-VIII від 05.09.2017](#)}

формування у вихованців, учнів і слухачів свідомого й відповідального ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточуючих, навичок безпечної поведінки;

задоволення освітньо-культурних потреб вихованців, учнів і слухачів, які не забезпечуються іншими складовими структури освіти;

задоволення потреб вихованців, учнів і слухачів у професійному самовизначенні і творчій самореалізації;

пошук, розвиток та підтримка здібних, обдарованих і талановитих вихованців, учнів і слухачів;

вдосконалення фізичного розвитку вихованців, учнів і слухачів, підготовка спортивного резерву для збірних команд України з різних видів спорту;

організація дозвілля вихованців, учнів і слухачів, пошук його нових форм; профілактика бездоглядності, правопорушень;

виховання в учасників освітнього процесу свідомого ставлення до власної безпеки та безпеки оточуючих;

формування здорового способу життя вихованців, учнів і слухачів;

здійснення інформаційно-методичної та організаційно-масової роботи.

Стаття 9. Основні засади державної політики у сфері позашкільної освіти

1. Державна політика у сфері позашкільної освіти здійснюється на принципах:

доступності позашкільної освіти громадянам України незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак;

фінансування державних та комунальних закладів позашкільної освіти відповідно до їх структури;

добровільності вибору типів закладів позашкільної освіти, форм позашкільного навчання і видів діяльності;

науковості;

{Абзац п'ятий частини першої статті 9 в редакції Закону [№ 2145-VIII від 05.09.2017](#)}

світського характеру освіти у державних і комунальних закладах позашкільної освіти;

{Частину першу статті 9 доповнено новим абзацом згідно із Законом [№ 2145-VIII від 05.09.2017](#)}

правового і соціального захисту вихованців, учнів і слухачів в їх прагненні до вільного, різнобічного розвитку особистості;

інших принципах, визначених [Законом України](#) "Про освіту".

{Частину першу статті 9 доповнено абзацом восьмим згідно із Законом [№ 2145-VIII від 05.09.2017](#)}

2. Державна політика у сфері позашкільної освіти спрямована на:

створення умов для здобуття вихованцями, учнями і слухачами позашкільної освіти;

збереження та розвиток мережі державних та комунальних закладів позашкільної освіти без права їх перепрофілювання, перепідпорядкування, злиття, передачі приміщень, обладнання, техніки в оренду;

{Абзац третій частини другої статті 9 в редакції Закону [№ 76-VIII від 28.12.2014](#)}

координацію зусиль органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, об'єднань громадян та сім'ї на подальше становлення і розвиток позашкільної освіти.

Розділ II

ОРГАНІЗАЦІЯ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Стаття 10. Органи управління позашкільною освітою. Державний нагляд (контроль) у сфері позашкільної освіти

{Назва статті 10 в редакції Закону [№ 2145-VIII від 05.09.2017](#)}

1. Центральні та місцеві органи виконавчої влади, у сфері управління яких перебувають заклади позашкільної освіти та які проводять діяльність у сфері позашкільної освіти, здійснюють управління діяльністю зазначених закладів освіти незалежно від підпорядкування, типів і форм власності.

2. Державне управління позашкільною освітою здійснюють:

центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти;

центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері освіти;

{Частина другу доповнено новим абзацом згідно із Законом [№ 5460-VI від 16.10.2012](#)}
інші центральні органи виконавчої влади, у сфері управління яких перебувають заклади позашкільної освіти;

Рада міністрів Автономної Республіки Крим;

обласні, Київська та Севастопольська міські, районні державні адміністрації та підпорядковані їм органи управління, у сфері управління яких перебувають заклади позашкільної освіти;

органи місцевого самоврядування.

3. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти:

формує програми розвитку позашкільної освіти;

розробляє Положення про заклади позашкільної освіти, готує пропозиції щодо нормативів матеріально-технічного, фінансового забезпечення позашкільної освіти;

розробляє нормативно-правові акти стосовно визначення соціальних гарантій педагогічним працівникам, спеціалістам закладів позашкільної освіти незалежно від підпорядкування, типів і форм власності;

здійснює інші повноваження, визначені законами та покладені на нього актами Президента України.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері освіти, за участю інших центральних органів виконавчої влади, у сфері управління яких перебувають заклади позашкільної освіти:

бере участь у визначенні та реалізації державної політики у сфері позашкільної освіти;

здійснює навчально-методичне керівництво, контроль та державне інспектування закладів позашкільної освіти незалежно від підпорядкування, типів і форм власності;

здійснює інші повноваження, визначені законами та покладені на нього актами Президента України.

{Частина третя статті 10 в редакції Закону [№ 5460-VI від 16.10.2012](#)}

4. Державний нагляд (контроль) у сфері позашкільної освіти здійснюється відповідно до [Закону України "Про освіту"](#).

{Частина четверта статті 10 в редакції Законів [№ 5460-VI від 16.10.2012](#), [№ 2145-VIII від 05.09.2017](#)}

{Частина п'яту статті 10 виключено на підставі Закону [№ 2145-VIII від 05.09.2017](#)
[Державна атестація](#)}

6. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування в межах їх компетенції:

затверджують обсяги фінансування комунальних закладів позашкільної освіти не нижче мінімальних нормативів, визначених в установленому порядку центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти, та забезпечують фінансування витрат на їх утримання;

забезпечують збереження і зміцнення матеріально-технічної бази закладів позашкільної освіти, розвиток їх мережі, ефективне використання закріплених за ними земельних ділянок;

створюють належні умови для вибору вихованцями, учнями і слухачами видів творчої діяльності відповідно до їх інтересів та запитів батьків або осіб, які їх замінюють;

можуть вводити додаткові педагогічні ставки, визначати контингент вихованців, учнів і слухачів у закладах позашкільної освіти;

вживають заходів для залучення вихованців, учнів і слухачів, які потребують соціальної допомоги та соціальної реабілітації, до різних форм позашкільної освіти;

забезпечують соціальний захист вихованців, учнів і слухачів, педагогічних працівників, спеціалістів та інших працівників закладів позашкільної освіти;

організують в установленому порядку підвищення кваліфікації, атестацію педагогічних працівників закладів позашкільної освіти незалежно від підпорядкування, типів і форм власності;

координують діяльність педагогічних колективів закладів позашкільної освіти, громадських організацій, підприємств та сім'ї щодо одержання вихованцями, учнями і слухачами позашкільної освіти;

виконують функції засновників щодо заснованих ними закладів позашкільної освіти, узагальнюють та поширюють досвід їх роботи;

{Абзац десятий частини шостої статті 10 в редакції Закону № 2145-VIII від 05.09.2017}

створюють умови для розвитку закладів освіти усіх форм власності;

{Абзац одинадцятий частини шостої статті 10 в редакції Закону № 2145-VIII від 05.09.2017}

сприяють створенню піклувальних та опікунських рад, благодійних фондів;

здійснюють інші повноваження відповідно до [Конституції України](#), [Конституції Автономної Республіки Крим](#), законів України "[Про місцеве самоврядування в Україні](#)", "[Про освіту](#)", цього Закону та положень про них.

Стаття 11. Управління та громадське самоврядування закладу позашкільної освіти

1. Керівництво закладом позашкільної освіти здійснює його директор.

Колегіальним органом управління закладу позашкільної освіти є педагогічна рада, повноваження якої визначаються статутом цього закладу.

Педагогічна рада створюється в усіх закладах освіти, що забезпечують позашкільну освіту, незалежно від підпорядкування, типів і форми власності.

Педагогічна рада закладу позашкільної освіти:

планує роботу закладу;

схвалює освітню (освітні) програму (програми) закладу та оцінює результативність її (їх) виконання;

формує систему та затверджує процедури внутрішнього забезпечення якості освіти, включаючи систему та механізми забезпечення академічної доброчесності;

приймає рішення щодо видачі документів про освіту;

розглядає актуальні питання організації, забезпечення та розвитку освітнього процесу в закладі, його структурних підрозділах;

обговорює питання та визначає заходи щодо підвищення кваліфікації педагогічних працівників, затверджує щорічний план підвищення кваліфікації педагогічних працівників;

ухвалює рішення щодо відзначення, морального та матеріального заохочення учнів, вихованців, слухачів, працівників закладу та інших учасників освітнього процесу;

розглядає питання щодо відповідальності учнів, вихованців, слухачів, працівників закладу та інших учасників освітнього процесу за невиконання ними своїх обов'язків;

має право ініціювати проведення позапланового інституційного аудиту закладу та проведення громадської акредитації закладу;

розглядає інші питання, віднесені законом та/або статутом закладу освіти до її повноважень.

Рішення педагогічної ради закладу позашкільної освіти вводяться в дію рішеннями керівника закладу.

{Частина перша статті 11 в редакції Закону № 2145-VIII від 05.09.2017}

2. У закладі позашкільної освіти **можуть** діяти:

органи самоврядування працівників закладу освіти;

органи учнівського самоврядування;

органи батьківського самоврядування;

інші органи громадського самоврядування учасників освітнього процесу.

Вищим колегіальним органом громадського самоврядування закладу позашкільної освіти є загальні збори (конференція) колективу закладу позашкільної освіти.

{Частина друга статті 11 в редакції Закону № 2145-VIII від 05.09.2017}

3. У закладі позашкільної освіти можуть функціонувати методичні об'єднання, відділи, відділення, що охоплюють учасників освітнього процесу та спеціалістів певного професійного спрямування.

{Частина третя статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2626-IV від 02.06.2005}

Стаття 12. Заклад позашкільної освіти

1. **Заклад позашкільної освіти є юридичною особою.** Форма власності закладу позашкільної освіти визначається відповідно до законодавства.

{Частина перша статті 12 в редакції Закону № 2145-VIII від 05.09.2017}

2. Статус державного має заклад позашкільної освіти, заснований на державній формі власності.

Статус комунального має заклад позашкільної освіти, заснований на комунальній формі власності.

Статус приватного має заклад позашкільної освіти, заснований на приватній формі власності.

Права та обов'язки закладу позашкільної освіти, передбачені [Законом України "Про освіту"](#), цим Законом та іншими законами, мають також фізична особа - підприємець або структурний підрозділ юридичної особи приватного чи публічного права, основним видом діяльності яких є освітня діяльність у сфері позашкільної освіти.

{Частина другу статті 12 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

3. **Заклади позашкільної освіти можуть функціонувати у формі** центрів, комплексів, палаців, будинків, клубів, станцій, кімнат, студій, шкіл мистецтв, малих академій мистецтв (народних ремесел), малих академій наук, **мистецьких шкіл**, спортивних шкіл, дитячо-юнацьких спортивних шкіл олімпійського резерву, фізкультурно-спортивних клубів за місцем проживання, фізкультурно-оздоровчих клубів інвалідів, спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних шкіл олімпійського резерву, дитячих стадіонів, дитячих бібліотек, дитячих флотилій, галерей, бюро, оздоровчих закладів, що здійснюють позашкільну освіту.

{Частина третя статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2626-IV від 02.06.2005, № 2145-VIII від 05.09.2017}

4. Заклади позашкільної освіти можуть бути комплексними, профільними та спеціалізованими.

{Абзац перший частини четвертої статті 12 в редакції Закону № 2145-VIII від 05.09.2017}

Комплексні заклади позашкільної освіти організують роботу з вихованцями, учнями і слухачами за різними напрямками позашкільної освіти (художньо-естетичним, туристсько-краєзнавчим, еколого-натуралістичним, науково-технічним, дослідницько-експериментальним, фізкультурно-спортивним або спортивним, військово-патріотичним, бібліотечно-бібліографічним, соціально-реабілітаційним, оздоровчим, гуманітарним). До комплексних закладів позашкільної освіти належать палаци, будинки дітей та юнацтва, центри дитячої та юнацької творчості.

Профільні заклади позашкільної освіти організують роботу за певним напрямом позашкільної діяльності. **До профільних закладів позашкільної освіти належать** центри, клуби туристсько-краєзнавчої, науково-технічної, еколого-натуралістичної, спортивно-оздоровчої, художньо-естетичної творчості, військово-патріотичного спрямування, станції юних туристів, натуралістів, техніків, **школи мистецтв, початкові**

спеціалізовані мистецькі навчальні заклади, дитячо-юнацькі спортивні школи, оздоровчі заклади, туристські бази.

5. Перелік типів закладів позашкільної освіти затверджується Кабінетом Міністрів України.

6. Творчі об'єднання закладу позашкільної освіти класифікуються за трьома рівнями: початковий рівень - творчі об'єднання загальнорозвиваючого спрямування, що сприяють виявленню здібностей, обдарувань вихованців, учнів і слухачів або розвитку їх інтересу до творчої діяльності;

основний рівень - творчі об'єднання, які розвивають стійкі інтереси вихованців, учнів і слухачів, дають їм знання, практичні уміння і навички, задовольняють потреби у професійній орієнтації;

вищий рівень - творчі об'єднання за інтересами для здібних і обдарованих вихованців, учнів і слухачів.

Стаття 13. Установчі документи закладу позашкільної освіти

1. Заклад позашкільної освіти діє на підставі статуту, що затверджується засновником закладу.

Фізична особа - підприємець або структурний підрозділ юридичної особи приватного чи публічного права, основним видом діяльності яких є освітня діяльність, діють на підставі власних положень про них.

2. Установчі документи розробляються відповідно до [Конституції України](#), Закону України "Про освіту", цього Закону, **положень про заклади позашкільної освіти, які затверджуються центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у відповідній сфері**, інших нормативно-правових актів.

3. Положення про заклади спеціалізованої позашкільної освіти затверджуються центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у відповідній сфері. Положення про спеціалізовані заклади позашкільної освіти є підставою для розроблення статутів таких закладів.

{Стаття 13 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2555-VI від 23.09.2010](#); в редакції Закону [№ 2145-VIII від 05.09.2017](#)}

Стаття 14. Створення, реорганізація, ліквідація та перепрофілювання закладу позашкільної освіти

1. **Рішення про створення, реорганізацію, ліквідацію та перепрофілювання закладу позашкільної освіти незалежно від підпорядкування, типів і форми власності приймає його засновник (засновники).**

Засновником закладу позашкільної освіти може бути орган державної влади від імені держави, відповідна рада від імені територіальної громади (громад), фізична та/або юридична особа (зокрема релігійна організація, статут (положення) якої зареєстровано у встановленому законодавством порядку), рішенням та за рахунок майна яких засновано заклад позашкільної освіти або які в інший спосіб відповідно до законодавства набули прав і обов'язків засновника.

2. Заклади позашкільної освіти створюються з урахуванням соціально-економічних, національних, культурно-освітніх, духовних і мовних потреб за наявності необхідної навчально-методичної та матеріально-технічної бази, педагогічних кадрів, а також з дотриманням вимог санітарного законодавства.

3. Заклади позашкільної освіти незалежно від підпорядкування, типів і форми власності мають рівні права і несуть однакові зобов'язання щодо дотримання вимог законодавства України.

Заклади позашкільної освіти мають право створювати свої структурні підрозділи, у тому числі відокремлені структурні підрозділи (філії).

{Стаття 14 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 76-VIII від 28.12.2014](#), [№ 498-VIII від 02.06.2015](#); в редакції Закону [№ 2145-VIII від 05.09.2017](#)}

Розділ III

ОРГАНІЗАЦІЯ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У ЗАКЛАДІ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Стаття 15. Основні напрями позашкільної освіти

Позашкільна освіта у закладах позашкільної освіти може здійснюватися за такими напрямками:

художньо-естетичний, який забезпечує розвиток творчих здібностей, обдарувань та здобуття вихованцями, учнями і слухачами практичних навичок, оволодіння знаннями в сфері вітчизняної і світової культури та мистецтва;

мистецький, який забезпечує набуття здобувачами спеціальних мистецьких виконавських компетентностей у процесі активної мистецької діяльності;

{Статтю 15 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

туристсько-краєзнавчий, який спрямовується на залучення вихованців, учнів і слухачів до активної діяльності з вивчення історії рідного краю та довкілля, світової цивілізації, географічних, етнографічних, історичних об'єктів і явищ соціального життя, оволодіння практичними вміннями та навичками з туризму та краєзнавства;

еколого-натуралістичний, який передбачає оволодіння вихованцями, учнями і слухачами знаннями про навколишнє середовище, формування екологічної культури особистості, набуття знань і досвіду розв'язання екологічних проблем, залучення до практичної природоохоронної роботи та інших біологічних напрямів, формування знань, навичок в галузях сільського господарства: квітництво, лісництво, садівництво, грибівництво, бджільництво;

науково-технічний, який забезпечує набуття вихованцями, учнями і слухачами техніко-технологічних умінь та навичок, розширення наукового світогляду, підготовку до активної науково-дослідної роботи, оволодіння сучасною технікою та технологіями;

дослідницько-експериментальний, який сприяє залученню вихованців, учнів і слухачів до науково-дослідницької, експериментальної, конструкторської та винахідницької роботи в різних галузях науки, техніки, культури і мистецтва, а також створенню умов для творчого самовдосконалення та виявлення, розвитку і підтримки юних талантів та обдарувань;

фізкультурно-спортивний або спортивний, який забезпечує розвиток фізичних здібностей вихованців, учнів і слухачів, необхідні умови для повноцінного оздоровлення, загартування, змістовного відпочинку і дозвілля, занять фізичною культурою і спортом, підготовку спортивного резерву для збірних команд України, набуття навичок здорового способу життя;

військово-патріотичний, який забезпечує належний рівень підготовки вихованців, учнів і слухачів до військової служби, виховання патріотичних почуттів та громадянської відповідальності;

бібліотечно-бібліографічний, який спрямований на поглиблення пізнавальних інтересів вихованців, учнів і слухачів, підвищення їх інформаційної культури, набуття навичок і умінь орієнтуватися у зростаючому потоці інформації;

соціально-реабілітаційний, який забезпечує соціальне становлення та розвиток інтересів, здібностей, нахилів, потреб у самореалізації вихованців, учнів і слухачів, підготовку їх до активної професійної та громадської діяльності, організацію їх змістовного дозвілля та відпочинку;

оздоровчий, який забезпечує необхідні умови для змістовного відпочинку та передбачає оволодіння вихованцями, учнями і слухачами знаннями про здоровий спосіб життя, організацію їх оздоровлення, набуття і закріплення навичок, зміцнення особистого здоров'я і формування гігієнічної культури особистості;

гуманітарний, який забезпечує розвиток здібностей, обдарувань, практичних навичок вихованців, учнів і слухачів, оволодіння знаннями з основ наук соціально-гуманітарного циклу.

Стаття 16. Освітня програма та планування діяльності закладу позашкільної освіти

1. Освітня програма - це єдиний комплекс освітніх компонентів, спланованих і організованих закладом позашкільної освіти для досягнення учнями, вихованцями, слухачами результатів навчання (набуття компетентностей).

Освітня програма містить вимоги до вихованців, учнів, слухачів, які можуть розпочати навчання за цією програмою; перелік освітніх компонентів та їх логічну послідовність; загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти.

2. Освітня програма схвалюється педагогічною радою закладу позашкільної освіти та затверджується керівником закладу.

3. Освітня програма розробляється з урахуванням особливостей соціально-економічного розвитку регіону, інтересів вихованців, учнів і слухачів, потреб сім'ї, запитів інших закладів освіти, молодіжних і дитячих громадських організацій, має передбачати освітні компоненти для вільного вибору здобувачів освіти.

4. **Типові освітні програми закладу позашкільної освіти затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти і науки, іншими центральними органами виконавчої влади, у сфері управління яких перебувають заклади позашкільної освіти.**

5. **Зклади позашкільної освіти можуть використовувати типові освітні програми або розробляти свої освітні програми на основі типових освітніх програм.**

6. На основі освітньої програми заклад позашкільної освіти складає та затверджує річний план роботи закладу та навчальний план закладу, що конкретизують організацію освітнього процесу.

7. Державні та комунальні заклади позашкільної освіти можуть планувати роботу гуртків, секцій, відділів, відділень за освітніми програмами з позашкільної освіти, затвердженими у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти і науки, іншими центральними органами виконавчої влади, у сфері управління яких перебувають заклади позашкільної освіти, а також за іншими освітніми програмами, за умови їх затвердження відповідними місцевими органами виконавчої влади.

8. **Експериментальні навчальні плани складаються закладами позашкільної освіти з урахуванням типових освітніх програм (навчальних планів).**

Запровадження експериментальних освітніх програм (навчальних планів) можливе лише за рішенням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти, або іншого центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у відповідній сфері";

{Стаття 16 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 2626-IV від 02.06.2005](#), [№ 5460-VI від 16.10.2012](#); в редакції Закону [№ 2145-VIII від 05.09.2017](#)}

Стаття 17. Тривалість занять та режим роботи закладу позашкільної освіти

1. Структура навчального року, тривалість навчального тижня, уроків, занять, відпочинку між ними, інші форми організації освітнього процесу встановлюються закладом позашкільної освіти у межах часу, передбаченого освітньою програмою.

Тривалість занять у закладі позашкільної освіти визначається освітньою програмою, навчальними планами і програмами з урахуванням психофізіологічного розвитку та допустимого навантаження для різних вікових категорій і становить для вихованців, учнів і слухачів:

віком від 3 до 6 років - 30 хвилин;

віком від 6 до 7 років - 35 хвилин;

інших - 45 хвилин.

{Частина перша статті 17 в редакції Закону № 2145-VIII від 05.09.2017}

2. Режим щоденної роботи встановлюється закладом позашкільної освіти на основі рекомендацій центральних та місцевих органів виконавчої влади, у сфері управління яких він перебуває.

Заклад позашкільної освіти забезпечує безпечні умови навчання, виховання та праці.

3. Тривалість навчального року у закладі позашкільної освіти встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти або іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади, у сфері управління яких перебувають заклади позашкільної освіти, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти.

У канікулярні, святкові та неробочі дні заклад позашкільної освіти працює за окремим планом.

Стаття 18. **Форми організації позашкільної освіти**

1. Позашкільна освіта здійснюється **диференційовано** відповідно до індивідуальних можливостей, інтересів, нахилів, здібностей вихованців, учнів і слухачів з урахуванням їх віку, психофізичних особливостей, стану здоров'я у різноманітних організаційних формах: заняття, гурткова робота, клубна робота, **урок**, лекція, **індивідуальні заняття**, конференція, семінар, читання, вікторина, концерт, змагання, тренування, репетиція, похід, екскурсія, експедиція, практична робота в лабораторіях, майстернях, теплицях, на науково-дослідних земельних ділянках, сільськогосподарських та промислових підприємствах, на природі **та в інших формах, передбачених статутом закладу позашкільної освіти.**

2. Середня наповнюваність груп та інших організаційних форм у закладах позашкільної освіти становить, як правило, 10-15 вихованців, учнів і слухачів.

Гранична наповнюваність груп відповідно до психофізіологічного розвитку вихованців, учнів і слухачів, їх вікових категорій, рівня майстерності визначається Положенням про заклади позашкільної освіти.

Наповнюваність груп встановлюється директором закладу позашкільної освіти залежно від профілю та можливостей організації освітнього процесу.

Порядок наповнюваності груп в мистецьких школах визначається типовими освітніми програмами (навчальними планами), затвердженими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері культури.

{Абзац четвертий частини другої статті 18 в редакції Закону № 2626-IV від 02.06.2005; із змінами, внесеними згідно із Законами № 5460-VI від 16.10.2012, № 2145-VIII від 05.09.2017}

Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в закладах позашкільної освіти затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти.

3. Заклади позашкільної освіти видають своїм випускникам відповідні документи про позашкільну освіту в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти.

Випускникам, які в установленому порядку склали кваліфікаційні іспити, видається документ про позашкільну освіту.

{Абзац другий частини третьої статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2626-IV від 02.06.2005}

Зразки документів про позашкільну освіту затверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки. **Зразки документів про спеціалізовану позашкільну освіту мистецького, спортивного, військового, наукового спрямування затверджуються центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у відповідних сферах.**

{Абзац третій частини третьої статті 18 в редакції Законів [№ 2626-IV від 02.06.2005](#), [№ 2145-VIII від 05.09.2017](#)}

Виготовлення документів про позашкільну освіту для державних і комунальних закладів позашкільної освіти здійснюється відповідно за рахунок коштів державного та місцевого бюджетів.

{Абзац четвертий частини третьої статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2626-IV від 02.06.2005](#)}

Виготовлення документів про позашкільну освіту для приватних закладів позашкільної освіти здійснюється за рахунок коштів засновників (власників).

{Абзац п'ятий частини третьої статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2626-IV від 02.06.2005](#)}

Розділ IV УЧАСНИКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Стаття 19. Учасники освітнього процесу в закладі позашкільної освіти

Учасниками освітнього процесу в закладі позашкільної освіти є:

вихованці, учні, слухачі;

директор, заступники директора закладу позашкільної освіти;

педагогічні працівники, психологи, соціальні педагоги, бібліотекарі, спеціалісти, які залучені до освітнього процесу;

батьки або особи, які їх замінюють;

представники підприємств, установ, організацій, які беруть участь у здійсненні освітнього процесу.

Стаття 20. Права, обов'язки та соціальний захист вихованців, учнів і слухачів закладу позашкільної освіти

1. Права та обов'язки вихованців, учнів і слухачів закладу позашкільної освіти визначаються [Конституцією України](#), [Законом України "Про освіту"](#), цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.

2. Держава здійснює захист прав вихованців, учнів і слухачів закладу позашкільної освіти та забезпечує організацію навчання і виховання неповнолітніх дітей із малозабезпечених та багатодітних сімей, дітей-інвалідів, дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, згідно із законодавством України.

3. Відволікання вихованців, учнів і слухачів закладу позашкільної освіти за рахунок навчального часу до робіт і здійснення заходів, не пов'язаних з навчальним процесом, забороняється, крім випадків, передбачених рішеннями Кабінету Міністрів України.

4. Органи виконавчої влади встановлюють різні види морального стимулювання та матеріального заохочення для переможців селищних, районних, міських, обласних, всеукраїнських та міжнародних конкурсів, турнірів, олімпіад, виставок, змагань.

5. Заклад позашкільної освіти встановлює різні види морального стимулювання та матеріального заохочення для вихованців, учнів і слухачів відповідно до свого статуту.

6. Вихованці, учні і слухачі закладів позашкільної освіти мають право на пільгове або безоплатне відвідування музеїв, історико-архітектурних пам'ятників у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

7. Вихованці, учні і слухачі закладів позашкільної освіти незалежно від підпорядкування, типів і форм власності мають право на безоплатне медичне обслуговування в закладах охорони здоров'я, визначених відповідними органами виконавчої влади.

8. Органи місцевого самоврядування можуть забезпечувати пільговий проїзд учнів, вихованців, слухачів до місця навчання і додому у порядку та розмірах, визначених органами місцевого самоврядування, та передбачати на це відповідні видатки з місцевих бюджетів.

{Частина восьма статті 20 в редакції Закону [№ 76-VIII від 28.12.2014](#)}

Стаття 21. Педагогічні працівники закладу позашкільної освіти

1. Педагогічним працівником закладу позашкільної освіти повинна бути особа з високими моральними якостями, яка має вищу педагогічну або іншу фахову освіту, належний рівень професійної підготовки, здійснює педагогічну діяльність, забезпечує результативність та якість своєї роботи, фізичний та психічний стан здоров'я якої дозволяє виконувати професійні обов'язки в закладах позашкільної освіти. Педагогічним працівником закладу позашкільної освіти може бути також народний умілець з високими моральними якостями за умови забезпечення належної результативності освітнього процесу.

2. Перелік посад педагогічних працівників системи позашкільної освіти встановлюється Кабінетом Міністрів України.

3. Посаду керівника державного та комунального закладу позашкільної освіти може обіймати особа, яка є громадянином України, має вищу освіту та стаж педагогічної роботи не менше трьох років, а також організаторські здібності, фізичний і психічний стан якої не перешкоджає виконанню посадових обов'язків.

{Частина третя статті 21 в редакції Закону № 2145-VIII від 05.09.2017}

4. Права, обов'язки та соціальні гарантії для педагогічних працівників закладу позашкільної освіти визначаються Конституцією України, Законом України "Про освіту", цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.

Педагогічним працівникам закладів позашкільної освіти незалежно від підпорядкування, типів і форм власності надається щорічна основна відпустка тривалістю не менше 42 календарних днів у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Педагогічні працівники закладів позашкільної освіти мають право на пенсію за вислугою років за наявності педагогічного стажу роботи не менше ніж 25 років.

Педагогічним працівникам закладів позашкільної освіти, які працюють у сільській місцевості і селищах, а також пенсіонерам, які раніше працювали педагогічними працівниками в цих населених пунктах і проживають в них, держава відповідно до законодавства забезпечує безоплатне користування житлом з опаленням і освітленням у межах встановлених норм за умови, якщо розмір середньомісячного сукупного доходу сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні шість місяців не перевищує величини доходу, який дає право на податкову соціальну пільгу у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України. Вони мають право на одержання у власність земельної ділянки у розмірі середньої земельної частки відповідно до законодавства України.

{Абзац четвертий частини четвертої статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 76-VIII від 28.12.2014}

Органи місцевого самоврядування можуть забезпечувати пільговий проїзд педагогічних працівників до місця навчання і додому у порядку та розмірах, визначених органами місцевого самоврядування, та передбачати на це відповідні видатки з місцевих бюджетів.

{Абзац п'ятий частини четвертої статті 21 в редакції Закону № 76-VIII від 28.12.2014}

Стаття 22. Педагогічне навантаження педагогічних працівників закладу позашкільної освіти

1. Норма годин на одну тарифну ставку керівників гуртків, секцій, студій, клубів, творчих об'єднань закладу позашкільної освіти незалежно від підпорядкування, типу і форми власності, а також педагогічних працівників мистецьких шкіл становить 18 навчальних годин на тиждень. Оплата роботи здійснюється відповідно до обсягу педагогічного навантаження. Оплата інших видів педагогічної діяльності здійснюється в такому співвідношенні до тарифної ставки:

{Абзац перший частини першої статті 22 в редакції Закону № 2626-IV від 02.06.2005}

завідування майстернями - 15-20 відсотків;

{Абзац другий частини першої статті 22 в редакції Закону № 2626-IV від 02.06.2005}
завідування навчальними кабінетами, **відділами, відділеннями**, лабораторіями, куточками живої природи, дендропарками, зимовим садом - **10-15 відсотків**;

{Абзац третій частини першої статті 22 в редакції Закону № 2626-IV від 02.06.2005}

завідування паспортизованими музеями - 15-20 відсотків;

{Абзац четвертий частини першої статті 22 в редакції Закону № 2626-IV від 02.06.2005}

завідування навчально-дослідними ділянками, теплицями - 10-15 відсотків.

{Абзац п'ятий частини першої статті 22 в редакції Закону № 2626-IV від 02.06.2005}

Розміри та порядок доплат за інші види педагогічної діяльності визначаються Кабінетом Міністрів України.

Розміри тарифних ставок інших педагогічних працівників закладів позашкільної освіти встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Розподіл педагогічного навантаження у закладі позашкільної освіти здійснюється його керівником.

{Абзац восьмий частини першої статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

2. Педагогічне навантаження педагогічного працівника закладу позашкільної освіти незалежно від підпорядкування, типу і форми власності обсягом менше тарифної ставки, передбаченої частиною першою цієї статті, встановлюється тільки за його письмовою згодою.

Перерозподіл педагогічного навантаження протягом навчального року можливий у разі зміни кількості годин за окремими навчальними програмами, що передбачається навчальним планом, у разі вибуття або зарахування вихованців, учнів, слухачів закладу позашкільної освіти, мистецької школи протягом навчального року або за письмовою згодою педагогічного працівника з додержанням законодавства України про працю.

{Абзац другий частини другої статті 22 в редакції Закону № 2626-IV від 02.06.2005}

Перерозподіл педагогічного навантаження в мистецьких школах у зв'язку з вибуттям або зарахуванням учнів протягом навчального року здійснюється керівником закладу позашкільної освіти.

{Частину другу статті 22 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 2626-IV від 02.06.2005}

Стаття 23. Трудові відносини в системі позашкільної освіти

1. Трудові відносини в системі позашкільної освіти регулюються законодавством України про працю, [Законом України "Про освіту"](#), цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.

2. Керівника закладу позашкільної освіти призначає на посаду та звільняє з посади засновник (засновники) або уповноважений ним (ними) орган.

3. Інших працівників закладу позашкільної освіти призначає на посади та звільняє з посад його керівник у порядку, передбаченому установчими документами закладу освіти відповідно до законодавства.

{Стаття 23 в редакції Закону № 2145-VIII від 05.09.2017}

Стаття 24. Підготовка та підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладу позашкільної освіти

1. Підготовка педагогічних працівників закладів позашкільної освіти здійснюється педагогічними та іншими вищими закладами освіти, інститутами післядипломної педагогічної освіти, їх спеціалізованими факультетами.

2. Підвищення кваліфікації педагогічних працівників державних і комунальних закладів позашкільної освіти здійснюється не рідше одного разу у п'ять років за рахунок коштів відповідних бюджетів.

Підвищення кваліфікації педагогічних працівників приватних закладів позашкільної освіти здійснюється не рідше одного разу у п'ять років за рахунок коштів власника (засновника).

Стаття 25. Атестація педагогічних працівників закладу позашкільної освіти

1. Атестація педагогічних працівників закладу позашкільної освіти незалежно від підпорядкування, типу і форми власності здійснюється, як правило, один раз на п'ять років відповідно до положень про атестацію педагогічних працівників, затверджених відповідними центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у відповідній сфері.

{Стаття 25 в редакції Закону [№ 2145-VIII від 05.09.2017](#)}

Розділ V

ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ І МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНА БАЗА ЗАКЛАДУ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ

Стаття 26. Фінансово-господарська діяльність закладу позашкільної освіти

1. Фінансово-господарська діяльність закладу позашкільної освіти здійснюється відповідно до [Бюджетного кодексу України](#), [Цивільного кодексу України](#), законів України "[Про освіту](#)", "[Про місцеве самоврядування в Україні](#)", цього Закону та інших нормативно-правових актів.

{Частина перша статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5460-VI від 16.10.2012](#)}

2. Фінансування державних і комунальних закладів позашкільної освіти здійснюється за рахунок коштів відповідних бюджетів, приватних закладів позашкільної освіти - за рахунок коштів засновників (власників).

Фінансування державних, комунальних і приватних закладів позашкільної освіти може здійснюватися також за рахунок додаткових джерел фінансування, не заборонених законодавством України.

Діти із багатодітних сімей, діти із малозабезпечених сімей, діти-інваліди, діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування, здобувають позашкільну освіту безоплатно. Порядок компенсації коштів з державного та/або місцевих бюджетів за здобуття позашкільної освіти дітьми зазначених категорій затверджується Кабінетом Міністрів України.

{Абзац третьої частини другої статті 26 в редакції Закону [№ 2626-IV від 02.06.2005](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2145-VIII від 05.09.2017](#)}

Порядок встановлення розміру плати за навчання в мистецьких школах визначається Кабінетом Міністрів України.

{Частину другу статті 26 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом [№ 2626-IV від 02.06.2005](#); із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 76-VIII від 28.12.2014](#), [№ 453-VIII від 19.05.2015](#)}

Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування компенсують кошти на навчання дітей пільгових категорій та мають право встановлювати додаткові пільги з плати за навчання з урахуванням можливостей місцевих бюджетів, у тому числі для осіб з інвалідністю, які навчаються за денною формою навчання у закладах вищої, фахової передвищої та/або професійної (професійно-технічної) освіти, до закінчення цих закладів освіти, але не більше ніж до досягнення ними 23 років.

{Частину другу статті 26 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом [№ 2626-IV від 02.06.2005](#); в редакції Закону [№ 2145-VIII від 05.09.2017](#)}

3. Додатковими джерелами фінансування закладу позашкільної освіти є:

кошти, одержані за надання додаткових освітніх послуг, роботи, виконані закладом позашкільної освіти на замовлення підприємств, установ, організацій та громадян, доходи

від реалізації власної продукції, від надання в оренду приміщень, обладнання, що не оподатковуються і спрямовуються на соціальні потреби та розвиток закладу освіти;

гуманітарна допомога;

дотації з місцевих бюджетів;

добровільні грошові внески, матеріальні цінності, одержані від підприємств, установ, організацій та окремих громадян.

Кошти, отримані за рахунок додаткових джерел фінансування, використовуються закладом позашкільної освіти на діяльність, передбачену його статутом.

4. Бюджетне фінансування державних і комунальних закладів позашкільної освіти не може зменшуватися або припинятися у разі наявності у зазначених закладів додаткових джерел фінансування.

Не використані в поточному році позабюджетні кошти закладу позашкільної освіти не можуть бути вилучені, крім випадків, передбачених законодавством України.

Стаття 27. Матеріально-технічна база закладу позашкільної освіти

1. Заклад позашкільної освіти володіє, користується і розпоряджається майном, земельною ділянкою відповідно до законодавства України.

Для здійснення навчально-виховної роботи закладам позашкільної освіти надаються в користування або в оренду спортивні об'єкти, культурні, оздоровчі та інші заклади безоплатно або на пільгових умовах. Порядок надання зазначених об'єктів у користування або в оренду визначається відповідними місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування відповідно до законодавства України.

{Абзац другий частини першої статті 27 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2626-IV від 02.06.2005}

2. Вимоги до матеріально-технічної бази закладу позашкільної освіти визначаються відповідними будівельними і санітарно-гігієнічними нормами, правилами і стандартами облаштування та утримання закладу позашкільної освіти, навчальними планами та програмами.

До матеріально-технічної бази закладу позашкільної освіти належать приміщення, споруди, обладнання, засоби зв'язку, транспортні засоби, земельні ділянки, рухоме і нерухоме майно, що перебуває у його власності або у повному господарському віданні, оперативному управлінні, орендоване чи надане йому засновником (власником).

3. Заклад позашкільної освіти самостійно розпоряджається коштами, одержаними від господарської та іншої діяльності відповідно до його статуту.

Заклад позашкільної освіти безоплатно користується земельними ділянками, на яких він розташований, та несе відповідальність за раціональне використання і відновлення природних ресурсів.

Заклади позашкільної освіти можуть набувати у власність, брати у постійне користування або в оренду земельні ділянки, на яких вони розміщуються, у порядку відповідно до земельного законодавства.

{Абзац третій частини третьої статті 27 в редакції Закону № 876-V від 05.04.2007}

Основні фонди, земельні ділянки та інше майно закладу позашкільної освіти не підлягають вилученню, не можуть бути джерелом погашення податкового боргу.

{Абзац четвертий частини третьої статті 27 в редакції Закону № 876-V від 05.04.2007}

Державні і комунальні заклади позашкільної освіти, які належать підприємствам, міністерствам та іншим органам виконавчої влади, можуть приватизуватися лише за умов:

збереження освітнього призначення закладу позашкільної освіти;

згоди колективу закладу позашкільної освіти;

наявності коштів.

4. Майно державного і комунального закладу позашкільної освіти може вилучатися засновником лише за умови подальшого використання цього майна і коштів, одержаних

від його реалізації, на розвиток позашкільної освіти у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

У разі ліквідації приватного закладу позашкільної освіти майно та кошти відповідно до законодавства та установчих документів закладу позашкільної освіти використовуються за рішенням власника (засновника).

Стаття 28. Платні послуги у сфері позашкільної освіти

Державні та комунальні заклади позашкільної освіти можуть надавати платні освітні та інші послуги, перелік яких затверджує Кабінет Міністрів України. Засновники відповідних закладів освіти мають право затверджувати переліки платних освітніх та інших послуг, що не увійшли до переліку, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

{Частина перша статті 28 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5460-VI від 16.10.2012](#); в редакції Закону [№ 2145-VIII від 05.09.2017](#)}

{Частину другу статті 28 виключено на підставі Закону [№ 2145-VIII від 05.09.2017](#)}

Платні послуги не можуть надаватися державними або комунальними закладами позашкільної освіти замість або в межах освітньої діяльності, визначеної освітніми програмами, навчальними планами і програмами.

{Частина третя статті 28 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2145-VIII від 05.09.2017](#)}

Платні послуги можуть надаватися за напрямками діяльності закладу позашкільної освіти.

Розділ VI

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Стаття 29. Міжнародне співробітництво у системі позашкільної освіти

Органи управління позашкільною освітою, установи і заклади освіти системи позашкільної освіти мають право укладати угоди про співробітництво, встановлювати прямі зв'язки з органами управління освітою та закладами освіти зарубіжних країн, міжнародними організаціями, фондами у встановленому законодавством порядку.

Держава сприяє міжнародному співробітництву у системі позашкільної освіти.

Розділ VII

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПОЗАШКІЛЬНУ ОСВІТУ

Стаття 30. Відповідальність за порушення законодавства про позашкільну освіту

Посадові особи і громадяни, винні у порушенні законодавства про позашкільну освіту, несуть відповідальність у порядку, встановленому законами України.

Шкода, заподіяна закладом позашкільної освіти вихованцям, учням і слухачам, відшкодовується відповідно до законів України.

Розділ VIII

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Частина перша статті 21 щодо обов'язковості вищої педагогічної або іншої фахової освіти для педагогічного працівника закладу позашкільної освіти та частина третя статті 21 цього Закону щодо обов'язковості вищої педагогічної освіти для керівника закладу позашкільної освіти поширюються на осіб, які будуть призначатися на посади відповідно педагогічного працівника або керівника закладу позашкільної освіти, з дня набрання чинності цим Законом.

3. До приведення законів України, інших нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом вони застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

3¹. Установити, що:

1) до приведення законодавства і установчих документів початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів (шкіл естетичного виховання) у відповідність із цим Законом терміни "початковий спеціалізований мистецький

навчальний заклад (школа естетичного виховання)" і "мистецька школа" є ідентичними, а всі суб'єкти владних повноважень і початкові спеціалізовані мистецькі навчальні заклади (школи естетичного виховання) керуються всіма положеннями цього Закону, що стосуються мистецьких шкіл, а також положеннями законодавства, що стосуються спеціалізованих мистецьких навчальних закладів (шкіл естетичного виховання) в частині, що не суперечить цьому Закону;

2) за особами, які обіймають посади педагогічних працівників початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів (шкіл естетичного виховання) або мистецьких шкіл, зберігаються існуючі професійні права та соціальні гарантії;

3) розмір заробітної плати педагогічних працівників початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів (шкіл естетичного виховання) або мистецьких шкіл не може зменшитися, якщо ці працівники продовжують обіймати відповідні посади, виконувати відповідні обов'язки та зберігають відповідну кваліфікаційну категорію та/або педагогічні звання;

4) до приведення законодавства у відповідність із цим Законом на мистецькі школи поширюються умови та порядок фінансування, передбачені для шкіл естетичного виховання дітей і початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів (шкіл естетичного виховання).

{Розділ VIII доповнено пунктом 3¹ згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

4. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом:

підготувати і подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про внесення змін до законів України, що впливають із цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття відповідно до компетенції нормативно-правових актів, що впливають з цього Закону;

забезпечити перегляд і скасування центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону;

внести необхідні зміни до Загального класифікатора галузей народного господарства, за яким заклади позашкільної освіти віднести до галузей культури, освіти, спорту, туризму.

5. Внести зміни до таких законів України:

{Підпункт 1 пункту 5 розділу VIII втратив чинність на підставі Кодексу № 2755-VI від 02.12.2010}

{Підпункт 2 пункту 5 розділу VIII втратив чинність на підставі Кодексу № 2755-VI від 02.12.2010}

3) абзац двадцять шостий частини шостої статті 4 Закону України "Про підприємництво" (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., № 14, ст. 168; Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 17, ст. 80, № 26, ст. 158; 1999 р., № 7, ст. 52, № 8, ст. 60, № 36, ст. 317, № 38, ст. 350) викласти в такій редакції:

"освітня діяльність";

4) пункт 10 частини третьої статті 42 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 24, ст. 170) доповнити словами "крім керівників дошкільних, загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів".

Президент України

м. Київ

22 червня 2000 року

№ 1841-III

Л.КУЧМА

Публікації документа

- Голос України від 01.08.2000

- **Офіційний вісник України** від 04.08.2000 — 2000 р., № 29, стор. 3, стаття 1190, код акту 16298/2000
- **Урядовий кур'єр** від 09.08.2000
- **Відомості Верховної Ради України** від 17.11.2000 — 2000 р., № 46, стаття 393